

Пурнаҗа, җәршыва юрат, таван халәх мәнне чәрә, җавна юрат!

ТУСПАХ

НУРЛАТ РАЙОНЕН ОБЩЕСТВАПА ПОЛИТИКА ХАҖАЧӘ
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА НУРЛАТСКОГО РАЙОНА

Хаҗат 1931 сулхи июлән
9-мешәнче тухма пусланә.

100 N
(4669)

1998 сулхи сентябрь (авән)
уйәхән 4-мешә, эрнекуп

Паләртнә
хакна.

"Нурлатсем усалла ёс пурнаҗлаҗсе"

Сентябрән 1-мешәнче Нурлат районне Түтарстан Республикин
Патшаләх Канашән Председателә Ф.Х.Мухаметшин килнәччә.

Чаплә хәнән районти ёссемпе палашасси нумаях пулмасть йәркеленнә "Надежда" агрофирмадан пусланчә. Делегаци Вәтам Хәмәшләри культурапа социаллә пурнаҗ енәпе пулнә улшәнусене курса ёненчә, "Агрокультура" кооперативән сысна тата сәт-су фермисенче пулса курчә, вәсенче такакссене хирәҗле механизм усааланат. Унта 300 пуҗ сыснана виҗә пенсионер пәхатә, вәсем ёсрә пәр механизмпа та уса курмаҗсә, электроэнергие перекетләсә - пурә пәр лампочка сунатә тата ... кашни выльәха таләкра вәтамран 400-шер грамм самартаҗсә. Сахал такаксем кәларакан җак механизм күршә сәт-су ферминчә те, җаплах "Киклә" ассоциацире тахҗанах түрре тухнә. Унта Фарит Хайруллович ёне сумалли зала, "Альфа-Лаваль" установкипе оборудованиленәскерә, пәхса җаврәнчә тата пирән районта җавнашкәл оборудовани туса кәларас шухәша ырдәрә. Вәл җавәнгах сәт пастеризаторә ырнастарассипе палашрә тата җак хуҗаләха экономикә енчен мәнне уса парассипе кәсәкләнчә.

"Выльәх-чәрләх ёрчәтессинчә революци пырат", - терә Фарит Хайруллович, курнә улшәнусене хак парса. 12 сехетре Ф.Х.Мухаметшин хуларә искусствәсен шкулне уҗассине хушәнчә. Ана Фарит Хайруллович - ТР Патшаләх Канашән депутатчә пурләх енчен пуләншине, вәл җине тәрса контроллине хәпартса лартнә, җавәнпа та уявра чаплә хәнәнә чунтан тав туса әшә сәмаксем нумай кәларәҗ. Фарит Хайруллович паян вәренту системинчә пулса иртекен пысәк улшәнусем җин-

чен каласа пачә, пурләхпа техника бази-не җирәплетнин төсләхәсене илсе кәтартрә, паянхи кәткәс условиенче те мәнпур йывәрләхсене түсәмлә чәтса ирттерекен учительсене тав турә. Вәл җаплах администраци пуләнчә Ф.С.Сибатгуллин искусствәсен шкулне тавассинчә пысәк ыврән йышәннине хәкларә, шкул директорә җине тәнине мухтаса паләртрә, строительсене әшән тав турә тата җак шкул ачасемшән искусствәпа әс-хәкәл храмә пулса тәрасса шаннине пәлтерчә. - Нурлат районә тата хула җыннисем пысәк та усалла ёс пурнаҗлаҗсә, - терә Фарит Хайрулло-

вич тата малашне те хавхаланулла та хастар ёслеме ыра сунчә. Унтан делегаци "Кондурча" ассоциацие султгырә, хуҗаләхла лаша ферминчә пулчә, хуҗаләхра усаракан урхамаксем җинчен администраци пуләнчә хәй җәкленүллә кәмәлпа каласа пачә. Ф.Х.Мухаметшин җаплах ытти производство объекчәсенче - вәсем малашне район экономикинчә пысәк ыврән йышәнчә - "Тәрнеҗри спирт за-вочә" патшаләх унитарлә предприятире тата Зузеәври нефть промыслинчә пулса курчә. Вәсенчен пәрремәшәнчә вәл "Татспиртпром" производство

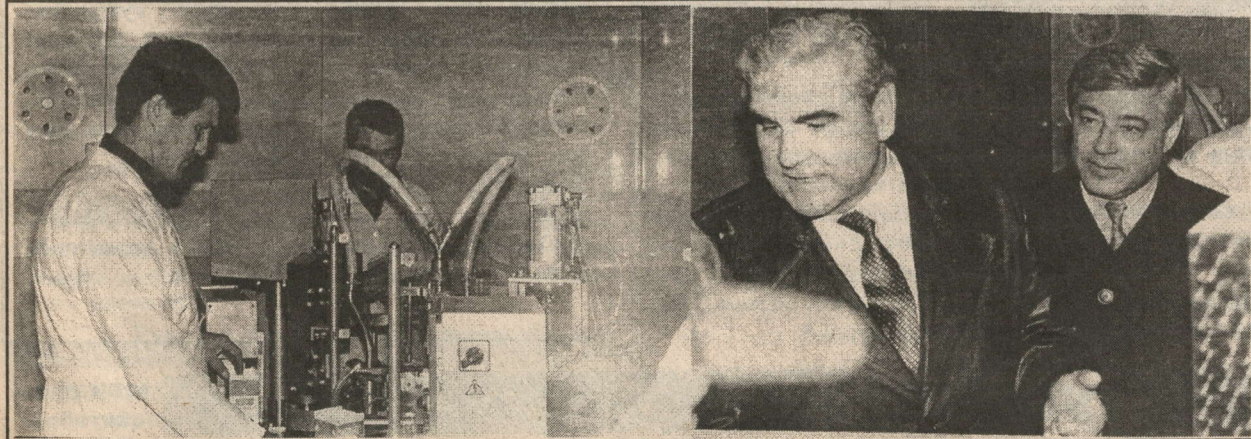
пәрлешәвән генеральнәй директорәпе Р.Р.Шайхутдиновпа за-вода реконструкцилес-си мәнне пынине палашрә. Унта мәнпур инженерә ёсәсене ком-плекслә тивәстерә кир-ли җинчен тәплә кәласу сене татса парассине, 20 тонна таса спирт туса кәларма тивәслә за-вода хула ярассине те (октябрь уйәхән вәсе паләртнә) юлашки сәрокчен тәсмәлла мар. "Апла пулсан, октябрән 30-мешәнчә эпә әсир шәнкәравласса кә-тетәп", - терә Фарит Хайруллович, җаплах эрех туса кәларакан ли-ние ырнастарассине вәраха тәсмәлла марри җинчен кәларә.

Зузеәври промысла-ра хәнәнә нефть ёслесе хәтәрлекен завод кәсәкләнтарчә. "Тат-нефтепром" пәрлешәвән генеральнәй ди-ректорә Р.К.Зарипов хәнәсене объектпа палаштарнә май укҗа-тенкә суккипе завода ху-та ярассине пәрре кая хәварнине паләртрә, вәл җаплах халә те про-изводство финансе йывәрләхәсене түсә ирттернине пытармарә. Битум, мазут, дизель топливи - ку хәлхи вәхәтра пурне те кирлә продукци. Ф.Х.Мухаметшин завода туса пәтерме җитмен сумма - 4 миллион тенкә тупас-синчә пуләншма шан-тарчә.

Юлашкинчен Фарит Хайруллович районта сүренә хыҗсан хәй мән шухәшлани җинчен кәларә. - Районта пите нумай тәваҗсә. Нурлатра пурәнәксене шывпа тивәстерес ыйтәва татса парасә, газ кәртес, социаллә объектсем хәпартас ёссем те анлә хәватпа пырасә. Зузеәври нефть ёслесе хәтәрлекен завода пуләншмәлла тесе шутлатпәр, унән продукциё района, республи-

ка тупаш парә. Ял хуҗаләхәнчә те улшәнусем чылай, җитес сулхи тухәҗән җирәп никәсене хываҗсә - кәскен кәла-сан, район малашләх җинчен шухәшласа пурәнәтә. Фарит Хайруллович Пәлү күнәпе учительсене те саламларә, сәнүсем пачә. - Кәҗал республикара 16 школ тунә. Хәлхи экономикән ансатах мар условиясенчә учи-тельсем җак лару-тәрәва әнланаҗсә, җавәнпа та вәренту ыйтәвәсене татса парассине пирән Правительство тәп тимләхре тытат.

Сывгуллашнә май, эфир хәйән суйлаҗсисе-не темҗе сәмах калама ыйтрамар. - Эпә вәсен умәнчә пысәк явалләх тугатп. Нурлатсем мана вак-тәбекпе чәрмантар-маҗсә, вәсем пысәк плансемпе, конкретлә ёссемпе пурәнәҗсә. Эпә вәсене тав тәватәп, - терә Фарит Хайрулло-вич, пирән ентешсене чи ыра халәлсем сунса.

С.ХАЙРУЛЛИНА.
Н.АЗИЗОВ сәнҗкер-чәкәсем.

Суллахи сысна вити.

Тавата кооперативан виçе историйе

**“Сёт тенкё пулсан,
сысна - валюта”**

**“Руслан”
кооператив**

“Руслан” кооператив механизаторе Владимир Мензеев ДТ-75 тракторпа кёрхи ака тавать.

“Руслан” кооператив председателе Мазидулла Хабибуллович Хамидуллин кёске вәхәт хушшинче сак сәмахсен төрөслөхне шанма ёлкөрнө. Сакна апа пурнаç хай вөрентнө. Ёс укши вырәнне сысна сурисем парать, 259 сура салатна ёнтө, сәплах сыснасене запас пайсемпе улаштарать. Саванпа та хальхи вәхәтра 500 пуç шутланаканскере 5 пин пуça ситерме шутлаçсө. Ун пек пулма пултараймасть тетөр-и? “Русланра” вара пачах урәхла шуха шлаçсө. Саванпа та кунта сысна ёрчетес отрасле аталантарма тыгәннә, чи кирлинчен - сыснасене пурлаҳ енчен кәсәклантарассинчен тесен те юрать. Кәсәлхи март уйәхәнче сысна пәхакансемпе натурәпа түлес условисем синчен калаçса татәлнә пулнә,

халь вара пәрремеш результатсем пур ёнтө: март уйәхәнче сысна амисене сәвәрлаттарса 8-шар сура илнө, тунә договора тепе хурса, вёсенчен 6-шне кооператива панә, 2-ше сысна пәхакана хайне юлнә. Июль уйәхәнче сәвәрлаттарна хыçсан ку кәтарту 9-ра сити үснө. 50 пуç сысна валли пите лайәх лагерь тунә. Строительство материалёсене Бутаихәран сысна сурисемпе улаштарса илнө. Икө витене тәпрен юсанә, виçсөмөшне юсаçсө-ха. Сәпла майпа, сыснасем валли лайәх “хваттерсем” пулөс. Апатсем тәлөшпе мөнле? Договор условийёсемпе “зюветснабран” эмелсем илме паләртнә. Выльәх-чөрлөх пәхакансем хайсем те эмел куракөсем, вөлпөрен, путек милөкө те хатөрленө.

Фураж ыйтәвне те татса панә. 1 пин кубла метр делянка сутөс те фураж тата хутәш апат туянөс. Каллех хайсен майёсемпе. Мөнле кәна пулсан та, январен 1-мөшө тәлне сыснасен шутне 300 пуça ситерме шутлаçсө. “Сысна - валюта пулсан, чән-чән хуҗасен шәп кәна сәпла пулмалла та” доллар курсө үснө вәхәтра. Паллаҳ ёнтө, тенке те хирөслемөсө. Сәвакан ёнесем йышәнса, вёсене ректаллө төрөслөв ирттерөсө. Хальхи вәхәтра кунта 103 пуç ёне, 85 пушмак пәру, вёсенчен 42-ше - хөсөр. Сулөсене илес пулсан, чылайәшө - 15-16 султа. Пөр тәхтаса тәмасәр кәтөвө сөнетме тыгәннә. Шупапкартан әратлә вәкәрсем илсе килме калаçса татәлнә. Бракланә 67 пуç ёнене самәртма шутланә.

Вёсене сутасө те әратлә пәрусем туянаçсө. Дюрякәсем ситменни те сисөнмест, мөншөн тесен вёсене ёшөн түлес ыйтәва чи малтан татса пама тәрашасө. Саванпа та, кунта ёслес текенсем чылай, 5-6сын черетре тәрать. Көтөвө сөнетнипе пөрлех сөт суса илессине хальхи вәхәтри требованисене шута илсе йөркелеме тәрашасө. Виçө фермәра реконструкции ёсөсем пыраçсө - кунта выльәхсене кәкармасәр усрөс. Выльәх-чөрлөх пәхакансене улам тәлөшпе ыйтусем ан пулчәр тесе “Агрохимсервис” АО ертүси ятарласа оборудованиленө машина уйәрса панә та мөнпур улам запасне вёсем ферма территорияне купама шутлаçсө. Анчах та панә продукцияшөн вёсене укча халө те түле-

мөсө-ха: сөт-су комбиначө пөлтөрөх ёнтө вёсене 450 пин тенкө парәма көнө. Халь, ура сине тәрас тесе тәрашнә вәхәтра, вёсене сөте (литрне 1 тенкө те 20 пуспа) хайсен каналөпе сутма ирөк парсанчө. “Сөт туса илессине сөсмар, апа ёслесе хатөрлөссине тата сутасине те хамәрах пурнаçласан пите лайәх пулмалла”. Хальхи меслет вәл хресчен ёсөнчи чи усәлли. Халлөхе пурте пөр-пөрне шаннипе, хисеплените пырать-ха, саванпа та вёсем сакән пек лару-тәрава сыхласа хәварас тесе тәрашасө. Тунә апаçлаҳсемшөн, пөр-пөрне апаңнәшән “Агрохимсервис” ертүси те саванат: вёсем кунта хайсен ёсөне урәххисене пурнаçлаттарма, хуҗалаҳән “юлашкине” илме килмен. Шефсем

техникапа, удобренисемпе тата ытгисемпе пулашасө, кирлө сөрте вөрентөсө, кооперативсемпе килөшперсө ёсөме тәрашасө, саванпа та ял сыннисемшөн вёсем пысәк авторитет пулса тәнә. Хуҗалаҳ ертүси те ёсөнсемшөн тәрашать. Сәпла, кунта ёсөнсене иртнө сулшән памалли 200 пин тенкө парәма түлесе татма май тупнә. Хальхи механизм - вәрман - сурасем - выльәх-чөрлөх хуҗаланасинче ирөксөр мера пулнине апаңмалла ёнтө. Малашне сысна сурисемпе түлемелли хатөр пулмасса, хайсем валюта, чән-чән пушмач пуласса Хамидуллин 100 процент шанать. Пулма пултарать! С.ХАЙРУЛЛИНА. Н.АЗИЗОВ сәнүкерчөкөсем. (Вёсө пулать).

Чәваш календарө

Сак уйәх мөнрен паллә?

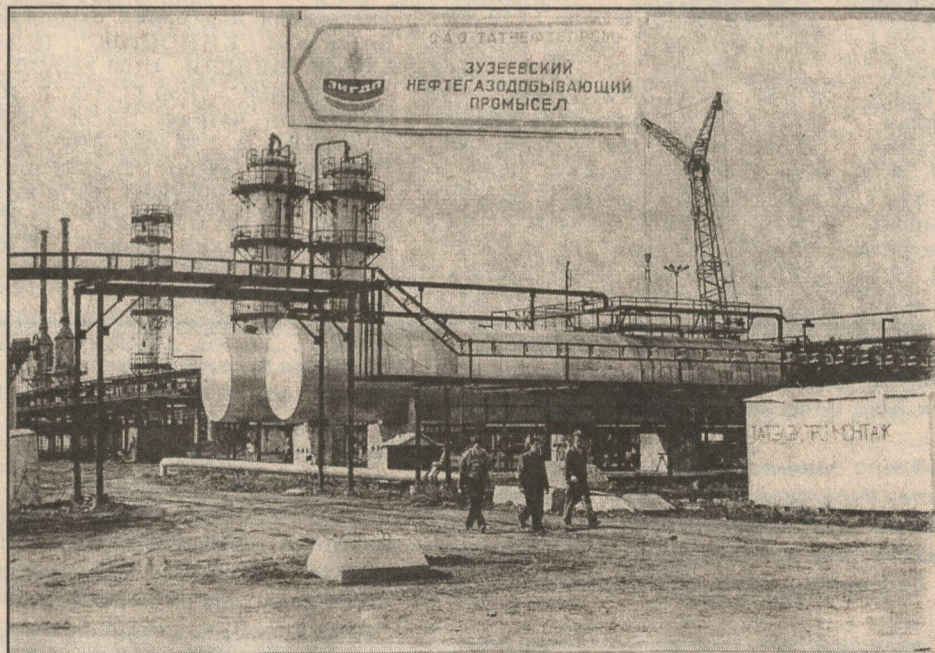
- 1 - Пөлү кунө. - Николай Филимонов (1937), композитор тата педагог.
- 2 - Геннадий Сидоров (1927-1975), писатель - драматург.
- 8 - Сергей Павлов (Павлов мичман), граждан вәршин геройө (1897-1946).
- 9 - Никита Бичурин - (Иакинф), паллә асчах, Хөвөл тухәс тәпчөвси (1777-1853).
- 12 - Анатолий Юман (Ермилов), чәваш поэтө, РФ культуран тава тивөслө ёсчөнө (1932).
- 17 - Петөр Львов (1932), чәваш писателө, ЧР культуран тава тивөслө ёсчөнө.
- Геннадий Хлебников (1932), чәваш литературин төвчөвси, критик.
- 24 - Михаил Алексеев (1917), РФ тава тивөслө артисчө.
- 25 - Федор Павлов (1892-1931), чәвашен чаплә композиторө тата драматургө.

Районга пурәнакансене пөлсе тәма!

1998 сулхи августән 7-мөшөнчен Республикәри туберкулеза хирөсле диспансертти флюорограф ёслет. Мөнпур халәхән, 15 султисенчен пулса, туберкулезән малтанхи формисене тата үпкен ытти чирөсене паләртма флюорографи төрөслөвне иртмелле.

Районти тәп больница администрацийө.

Заводән малашлөхө пысәк

“Татнефтепром” ООО Зузевәри нефтьпе газ кәларакан промыслинче тәвакан битум завочөн малашлөхө пысәк. Предприяти хай кәларнә 100 пин тонна нефте ёслесе хатөрлесе, кунта сүлсерен 60-шар пин тонна промышленность тата сул-йөр тунә сөрте усә курмалли битум, 30 пин тонна мазут туса кәларма шутлаçсө. Ку пурте пөлекен Карабашри завод хәватләхәнчен 2,5 хут ирттерет.

Сөнө завод хайөн продукцияшөпе хамәран районпа республика сөсмар, күршө регионсене те тивөсгерө. Халиччен республика битум Уфа-

ран, Нижний Новгородан илсе килме түр килнө. Хамәран территория “хура ылтән” запасө пур пулин те, ку материал кирлипе тәраҳмалла мар пек ёнтө. Халь вара сак объект кирлө продукцияшөпе тивөстерессинчөн тәрашө. Объекта ноябрь уйәхәнчен кая юлмасәр

хута яма планлаçсө. Пурте завода часрах ёсөме тытәнтарассинчөн тәрашасө, апа тәвасси ахаль те вәраха тәсәлнә ёнтө. Халь контрольпе виçев приборөсене (КВП) тата автоматла оборудование вырнаçтармалли сөс юлнә. Сәв вәхәтрах сөнө объектра ёсөме кадрсем те хатөрлеме тытәннә. Вёсене Карабашри завод специализациясем хайсен опычөпе паллаштарма хатөр. Битум завочө район пите кирлө. Пөрремөшөнчен, сөнө ёсө вырәнөсем пулөс, ку та вара пөчөк пөлтөрөшлөх мар. Саванпа та нумаях пулмась пирөн районта пулнә Тутарстан Республикин Премьер-министрө Р.Н.Минниханов завода финанс енчен пулашма шантарнә, “Татнефтепром” ОАО генеральнай директорө Р.К.Зарипов та сак объекта хәвәртрах туса пөтерессинче пулашма сәмах панә. **Үкерчөкре:** Зузевәри битум завочө сакән пек пулать.

